

ἀλευρεᾶ ἡ, ἀμάρτ. ἀλευρέα Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀλευρὲ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλεύρει καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εᾶ.

Ὁσμὴ ἀλεύρου, ἐπὶ ἄρτου ἀτελῶς ψημένου ἢ ἐδέσματος ἀτελῶς βρασμένου ἐνθ' ἄν.: Δὲν ἐκαλομήστεκενε τὸ ψωμί καὶ βγάνει τὴν ἀλευρὲ Δ.Κρήτ. Τὸ φασὶν ἀλευρέαν μυρίζει Κερασ. Συνών. ἀλευρίλα, ἀλευρουλῆα.

ἀλευρεῖο τό, Ἄθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλεύρει καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -εῖο.

Ἀποθήκη ἀλεύρων, ἀλευροθήκη. Συνών. ἀλευροθήκη 3, ἀλευροόσπιτο 1. Πβ. ἀλευράμπαρο, ἀλευροδόχη.

ἀλευρένιος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀλευρένιος Πόντ. (Κερασ. κ. ἄ.) ἀλευρένιος Σύμ. ἀλευρένες Πόντ. (Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλεύρει καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος, περὶ ἧς ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,118.

1) Ὁ ἐξ ἀλεύρου κατεσκευασμένος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ. ἄ.): Ἀλευρένεν φασὶν (τὸ ἐξ ἀλεύρου ὕδαρες φαγητόν. Συνών. κορυκούτι) Χαλδ. Ἀλευρένᾱ κουμάδες (μακαρόνια χειροποίητα παρασκευαζόμενα ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ) Κερασ. Συνών. ἀλευρίτικος. 2) Ὁ χρησιμοποιούμενος διὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ ἀλεύρου Σύμ.: Ἀλευρένον πουγγί (σάκος). 3) Ὁ δι' ἀλεύρου πεπασμένα ἔχων τὰ ἐνδύματα, τὴν κόμην κλπ. Σύμ.

ἀλεύρι τό, ἀλεύριν Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) ἀλεύρι κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Ἀραβάν. Φλογ. κ. ἄ.) Πόντ. (Οἰν.) ἀλεύρ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πόντ. (Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀεύριν Πόντ. (Κολων.) ἀγέυριν Πόντ. (Κερασ.) ἑύρι Ἀπουλ. (Καλημ.) Καππ. (Φάρας.) ἀλεύρ' Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. Κομοτ. Σουφλ.) Ἰμβρ. Λήμν. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πάρ. (Λεῦκ.) ἀλεύρ' Τήν. ἀρεύρι Πελοπ. (Δημητσάν.) ἀλέρ' Θράκ. (Αἰν.) ἀλέφ' Καππ. (Ἀξ.) Πληθ. ἀλέρκα Κύπρ. ἀλεύκα Κύπρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀλεύριν, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀλευρον. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουκ. (λ. ἀλέβρι). Τὸ ἀρεύρι ἐκ τοῦ ἀλεύρι κατ' ἀφομ. τοῦ λ πρὸς τὸ ἐπόμενον ρ, τὸ δὲ ἀν' ἀλέρ' κατὰ μετὰθ. γραμμάτων. Διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ λ εἰς τὸ τοῦ Πόντ. ἀεύριν πβ. τὰ ὅμοια αὐτόθι ἀέτριν, ἀώνιν, καὶ κττ. ἀντὶ ἀλέτριν, ἀλώνιν, καλός. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἀλεύρι' ἰδ. ἈνθΠαπαδοπ. Γραμμ. βορ. ἰδιώμ. 22, περὶ δὲ τῶν πληθ. τύπ. ἀλέρκα καὶ ἀλεύκα ἰδ. ΣΜενάρδ. ἐν Ἀθηνᾶ 6 (1894) 164 καὶ 466 καὶ ΧΠαντελίδ. Φωνητ. 9 κέξ.

1) Σίτος καὶ πᾶν ἐν γένει δημητριακὸν ἀλεσμένον κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. κ. ἄ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Ἀξ. Ἀραβάν. Φάρας. Φλογ. κ. ἄ.) Πόντ. (Κερασ. Κολων. Οἰν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.): Ἀλεύρι καλαμποκήσιο - κριθινο - σιταρένιο. Πικρίζει - σκουληκιάζει τ' ἀλεύρι κοιν. Ἀλεύρι καθάρειο (ἐκ σίτου) Κύθν. κ. ἄ. Ἀλεύρ' κοκκένεν - κριθαρένεν (ἐκ σίτου - ἐκ κριθῆς) Χαλδ. || Φρ. Πῆς ἀλεύρι; — Ὁ δεῖνα νὰ σ' εὔρη ἢ σὲ γυρεύει! (παιγνιώδης ἐκφρασίς, τὴν ὁποίαν λέγει ὁ θέλων νὰ σκώψη φίλον του ὡς φοβούμενον ἄλλον τινὰ ἢ παθόντα τι ὑπ' αὐτοῦ. Ἄν ἀνύποπτος ἢ ἀδιαφορῶν πρὸς τὸ σκῶμμα εἴτη τὴν λέξιν ὁ οὕτω προκαλούμενος, συμπληρώνει τότε ὁ σκώπτων τὸ ὅμοιο-

τέλετον διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὀνόματος τοῦ ἄλλου) πολλαχ. Τοῦ διαόλου ἀλεύρι (τὸ ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ ἀλεθόμενον, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται μεθ' ὕδατος μεγειγμένον εἰς τὰς πληγὰς τῶν ἵππων) Ζάκ. Θὰ φέρ' ἀλεύρ' (λέγεται περὶ νέου χρηστὰς ἐλπίδας παρέχοντος) Ἡπ. Χώρια τ' ἀλεύριμα μας (ἃς παύση πᾶσα οἰκειότης Συνών. φρ. χώρια τὰ πιάττα μας) Λακων. Χάνιτι σὰν Γιούφτικον ἀλεύρ' (ἐπὶ ταχείας δαπάνης καὶ ἐξαφανίσεως) Μακεδ. (Πάγγ.) || Παροιμ. Οἱ δὲ πέτρες κάνουν τ' ἀλεύρι (εἰς συντέλεσιν ἔργου δὲν ἐπαρκεῖ εἰς μόνος καὶ ἀναγκαῖα ἢ ἐν ὁμονοίᾳ σύμπραξις δύο ἀνθρώπων. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 4,586) Μῆλ. κ. ἄ. Δὲ δίν' οὔτι τοῦ διακουνάρ' ἀλεύρ' (ἐπὶ τοῦ σφόδρα φιλαργύρου Συνών. φρ. δὲ δίνει τ' ἄγγε-λον του νερό καὶ οὔτε ἄλας δὲ δίνει, δι' ἃς ἰδ. ἄγγελος 2 καὶ ἄλας 1) Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Φουσανέλλα καὶ μεϊτάνι | καὶ τ' ἀλεύριμα ἔς τὸ σαγάνι (ἐπὶ πτωχαλαζόνος, τοῦ ὁποίου ἢ μὲν ἐνδυμασία εἶναι ἄσπογος, ἀλλὰ ὅλον τὸ ἐν τῷ οἴκῳ του ἄλευρον ἐν μόνον πινάκιον δύναται νὰ πληρώσῃ. Πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,469) Πελοπ. (Γορτυν.)

Κερά με τὸν ψηλὸ φελλὸ καὶ τὴ δλαθειὰ μανίκα, ἀλεύρι νὰ ἔχει δὲ σακκὶ καὶ αὐτὰ νὰ μᾶς ἐλείπει (συνών. τῇ προηγουμένῃ. φελλός = ξύλινον πέδιλον) Κρήτ. Ἐδόνιξεν, ἐτούφιξεν, ξύλ' ἀλεύρι 'κ' ἔχουμε, τ' ἄλλα οὐλᾶ ἔχουμε (ἐχόνισεν, ἔπεσε χιονοθύελλα, ξύλα καὶ ἄλευρα δὲν ἔχομεν, πάντα τὰ ἄλλα ἔχομεν. Λέγεται εἰρωνικῶς, διότι ὁ στερούμενος θερμάνσεως καὶ ἀλεύρου κατὰ τὸν χειμῶνα στερεῖται τῶν οὐσιωδῶν μέσων τῆς ζωῆς) Κερασ. || Γνωμ. Ἡ κόττα θέλει πρόσφωλο, τὸ σπῖτι θέλει ἀλεύρι Γορτυν. || Αἰνιγμ.

Σιδερένος μύλος ἐνι, σιδερένι' ἀλέρκα βγάλ-λει, δώδεκα μουκλὸς βαστάχγει, κάθε μουκλὸς τρανιάσφηνος καὶ κάθε σφήνα τῷ ὄνομα (τὸ ἔτος. μουκλὸς = μοχλὸς) Κύπρ. Συνών. ἀλευρο. 2) Πάθος τῶν βρεφῶν κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν οὐρανίσκον, τὰ ὁποῖα λαμβάνουν λευκὸν χρῶμα ὡς ἄλευρον Στερελλ. (Αἰτωλ.)

ἀλευριά ἡ, Θήρ. Θράκ. Κέως Μεγίστ. Νάξ. (Κορων.) Πελοπ. (Λακων. Μάν.) Ρόδ. Χηλ. κ. ἄ. — (Νεοελλ. Ἀνάλ. Παρνασσ. 1,160) — Λεξ. Περίδ. Βυζ. ἀλευρέα Κάρπ. ἀλευρά Κάρπ. ἀλευριγιά Δαρδαν. (Ὁφρύν. κ. ἄ.) ἀλιβριά Ἰμβρ. Λυκ. (Διβύσσ.) Μακεδ. κ. ἄ. ἀλιβρέ Λέσβ. ἀλευριά Ρόδ. — Λεξ. Λάουνδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀλεύρει. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Τὸ ἀλευρέα καὶ παρὰ Δουκ. (λ. ἀλεβραία), τὸ δὲ ἀλευρά καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Πολτός ἐξ ἀλεύρου καὶ ὕδατος προστιθεμένης ἐνίοτε καὶ ζαχάρεως χρησιμοποιούμενος ὡς ρόφημα ἰδίᾳ τῶν παιδῶν πολλαχ. : Γνωμ. Ὁποῦ καὶ ἔς τὴν ἀλευριά φουσᾷ καὶ τὴ ξινογαλιὰ (ἐπὶ τοῦ παθόντος ἀπὸ τινος πράγματος καὶ προφυλαττομένου ἀπὸ ἐτέρου καθ' ὅλοκληρίαν ἀβλαβοῦς) Νεοελλ. Ἀνάλ. Παρνασσ. ἐνθ' ἄν. Ἐ ἀλευριά καθούμενη τοῖς ὁ χόντρος ἔμπα τὸ ἔβγα (ἡ ἀλευριά χωνεύεται καὶ καθημένου τοῦ φαγόντος αὐτήν, ἐνῶ ὁ χόνδρος μὲ μικρὰν κίνησιν) Μεγίστ. Συνών. κορυκούτι, χυλός. 2) Πολτός ἐξ ἀλεύρου καὶ γάλακτος προστιθεμένου ἐνίοτε καὶ μέλιτος Δαρδαν. (Ὁφρύν. κ. ἄ.) Θράκ. Κάρπ. Λέσβ. — Λεξ. Λάουνδ. 3) Ἡ ἀραιὰ ζύμη, ἐκ τῆς ὁποίας παρασκευάζουν τηγανίτας καὶ λουπά ἐδέσματα Θήρ. 4) Τὸ ἐξ ἀλεύρου, σκορόδων κττ. παρασκευαζόμενον καρύκευμα

αγητῶν Μακεδ. 5) Γλύκυσμα παρσκευασμένον ἐκ αλεύκους Ἰμβρ. Συνών. *μουσταλευριά, μουσιόπιττα*.

6) Ἐδεσμα ἐκ σίτου χονδροκομμένου ἐνιαχ. Συνών. *λιγούρι*.

άλευρίδα ἡ, Κρήτ. (Βιάνν.) *άλευρίδα* Πόντ. (Κερασ. ἁ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλεύρι*.

1) Ἀγριολαχανικὸν μὲ γλυκὺν χυμὸν Κρήτ. (Βιάνν.) θανῶς ἡ *άλετριδά*, ὁ ἰδ. Πβ. *άλευρόχορτο*.

2) Δένδρον ἄγριον παράγον καρπὸν κερασοειδῆ δηληριώδη Πόντ. (Χαλδ.) Πβ. *άλευρίτσα*. [**]

άλευρικόν τό, Κῶς Ρόδ. Χίος κ. ἁ. — *Λεξ. Πόππλετ.* Λάουνδ. Περιδ. Βυζ. *άλευρικό* Μεγίστ. Παξ. Σέριφ. *άλιβρικό* Θράκ. (Μάδυτ.) Ἰμβρ. κ. ἁ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλεύρι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ικό. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. *άλάτι-άλατικό, λάδι-λαδικό, πιπέρι-πιπερικό* κττ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Δοχεῖον αλεύρων Θράκ. (Μάδυτ.) 2) Κελλίον μονῆς χρησιμεῖον ὡς ἀποθήκη αλεύρων Σέριφ. 3) Κόσκινον αλεύρων Ἰμβρ. Μεγίστ. Χίος — *Λεξ. Πόππλετ.* Περιδ. Βυζ. Συνών. *άλευροκόσκινο*. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. 4) Πᾶν οἰκιακὸν ἄλευρον Κῶς. 5) Ἐδεσμα ἐξ αλεύρου Παξ. Ρόδ. — *Λεξ. Λάουνδ.*

Πβ. *άλευρειό, άλευροδόχη, άλευροθήκη*.

άλευρίλα ἡ, Εὐβ. (Κύμ.) κ. ἁ.

Ἐκ τοῦ *άλεύρι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

Ὁσμὴ αλεύρου : *Μυρίζει άλευρίλας ἢ άλευρίλες*. Συνών. *άλευρβά, άλευρουλβά*.

άλευρίτης ὁ, Εὐβ. Πάρ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *άλευρίτης*.

1) Εἶδος σίτου παρέχον ἄλευρον πολὺ καὶ πίτυρον ὀλίγον (πβ. ἀρχ. *άλευρίτης* ἐπὶ ἄρτου ἄνευ πίτύρων) Συνών. *άπαλοσίτι*. 2) Χιὼν ἀλευρώδους ἢ κονιώδους συστάσεως. Συνών. *άλευρόχιονο*. 3) Παιδικὸν νόσημα παράγον ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐπικάλυμμα ἀλευρῶδες. [**]

άλευρίτικος ἐπίθ. Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλεύρι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτικος.

Ὁ ἐξ αλεύρου παρσκευασμένος : *Ἀλευρίτικο ψωμί*. Συνών. *άλευρένιος* 1.

άλευρίτσα ἡ, Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλεύρι* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίτσα.

Φυτόν τι ἄγριον. Πβ. *άλευρίδα*.

άλευρο τό, λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *άλευρον*.

Ἀλεύρι 1, ὁ ἰδ.

άλευροβάρελλο τό, Ἡπ. κ. ἁ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλεύρι* καὶ *βαρέλλι*.

Βαρέλλιον χρήσιμον πρὸς ἐναπόθεσιν αλεύρων. Πβ. *άλευροκάδιν, άλευροκάσσονο*.

άλευρόγαλη ἡ, ἀμάρτ. *άλευρόαλη* Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλευρόγαλο*.

Ἐδεσμα ἐξ αλεύρου καὶ γάλακτος συνήθως ὑπὸ τῶν ποιμένων παρασκευαζόμενον κατὰ τὸν χρόνον τῆς κουράς τῶν προβάτων. Πβ. *άλευρογαλιά, άλευρόγαλο*.

άλευρογαλιά ἡ, Μύκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλεύρι* καὶ *γάλα*. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. *άβγογαλιά, βραστογαλιά*.

Ἐδεσμα ἐξ αλεύρου καὶ γάλακτος τρωγόμενον ὡς πρόγευμα. Συνών. *άλευρόγαλο*. Πβ. *άλευρόγαλη*.

άλευρόγαλο τό, ἀμάρτ. *άλιβρόγαλον* Μακεδ. (Σιάτ.) Στερελλ. (Βοστίν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλεύρι* καὶ *γάλα*.

Ἀλευρογαλιά, ὁ ἰδ.

άλευρογούρνι τό, ἀμάρτ. *άλευρογούρν'* Πόντ. (Ὁφ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλεύρι* καὶ *γούρνι*.

Εὐλίνη ἀποθήκη αλεύρων : *Ἐπαρ' άλεύρᾱ ἀποπέσ' ἀσ' σ' άλευρογούρν' τῶν ζ' μῶσο (ἀποπέσ' = ἀπομέσα, ζ' μῶσο = ζύμωσον)*. Πβ. *άλευράμπαρο, άλευρειό*.

άλευρογυρίζω Εὐβ. (Κύμ.) Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Χηλ. *άλιβρογυρίζον* Θράκ. (Μάδυτ. κ. ἁ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλεύρι* καὶ τοῦ ρ. *γυρίζω*.

1) Κυλίω τι ἐν τῷ αλεύρῳ προπαρασκευάζων διὰ τηγά- νισμα Θράκ. (Μάδυτ. κ. ἁ.) Κρήτ. Κύθηρ. κ. ἁ. : *Ἀλευρο- γυρίζω τὸ ψάρι* Κύθηρ. || Φρ. *Σὰν άλιβρογυρισμένους πόδ'καρος* (ποντίκαρος) Θράκ. 2) Καθόλου κυλίω, στρέφω συνεχῶς τι Κρήτ. : *Βάλε τὸ ψωμί 'ς τὸ νερὸ καὶ άλευρογύρισέ το γὰ νά μαλακώσῃ*. 3) Περιστρέφω τι, κινῶ τι κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν Κύθηρ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) : *Ἀλευρογυρίζω τὸ χέρι μου* Λακων. || Φρ. *Τί τ' άλευρο- γυρίζεις ;* (τί περιστρέφεις, τί περιπλέκεις τοὺς λόγους σου;) Κύθηρ. β) Μεταφ. παραπείθω τινά Θράκ. (Μάδυτ.)

4) Ρίπτων τινά κατὰ γῆς κυλίω Εὐβ. (Κύμ.) Πελοπν. (Λακων.) : *Κάμε καλὰ νά μὴ σ' άλευρογυρίσω !* Κύμ. Συνών. *άλευροκυλῶ, άλευροτανύζω*. 5) Ἀμτβ. περιφέρομαι ἀσκόπως, μάλιστα ἐπὶ ἀέργων καὶ κακοποιῶν Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Χηλ. : *Ἀλευρογυρίζει ἀπεδῶ κι ἀπε- κεῖ Μάν. Τί άλευρογυρίζεις αὐτοῦ ;* Χηλ. *Ἀλευρογυρίζει γιὰ νά κλέψῃ* Λακων.

Πβ. *άλευρώνω*.

* **άλευροδερμωνίζω**, *άλιβρουδιμουνίζον* Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλεύρι* καὶ τοῦ ρ. *δερμωνίζω*.

Ἀναμειγνύω. Συνών. *άνακατώνω*.

άλευροδόχη ἡ, Ἀντικύθ. Κρήτ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Καλάβρυτ.) Χίος κ. ἁ. *άλιβρουδόχ'* Ἰμβρ. Μακεδ. (Χαλ- κιδ.) Στερελλ. (Καλοσκοπ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλεύρι* καὶ τοῦ ρ. *δέχομαι* ἀντὶ *άλευρο- δόχος*.

Δοχεῖον ἐν τῷ αλευρομύλῳ, εἰς τὸ ὅποιον πίπτει τὸ ἄλευρον : Παροιμ. *Πολλοὶ ποδικοί 'ς τὴν άλευροδόχῃ κ' ἔνας πατέρνει* (ὅταν πολλοὶ μὲν πταίουν, εἰς δὲ τιμωρῆται)

